

Handläggare:
Peter Svensson
Lisbeth Westerlund

Till

Socialnämnden

Underlag för budget 2015 med inriktning 2016 och 2017 för socialnämnden

Förslag till beslut

1. Socialnämnden hänvisar till förvaltningens förslag till underlag för budget 2015 med inriktning 2016 och 2017.
2. Socialnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Fredrik Jurdell
Avdelningschef

Alexandra Göransson
Avdelningschef

Leif Fransson
Administrativ chef

Sammanfattning

Enligt kommunallagen ska kommunens budget innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år, där budgetåret utgör periodens första år. Av nämndens underlag ska framgå vilka frågor och faktorer som har störst påverkan på verksamhetens utveckling och ekonomi under perioden. Planeringen ska utgå från Stockholms stads Vision 2030.

Några frågor nämnden vill lyfta fram under planperioden är följande:

Arbetet mot våld i nära relationer är ett prioriterat område inom staden och ska vara en del av det ordinarie arbetet. Socialförvaltningen kommer att öka insatserna för att höja medvetenheten och kunskapen om våld i nära relationer hos förvaltningar och bolag.

Inom barn- och ungdomsområdet pågår utvecklingsarbete inom flera områden. Det gäller bland annat stöd till utveckling av samverkan mellan stadsdelsförvaltningarnas verksamheter och skolan och familjevården där flera åtgärder planeras genomföras för att öka kvaliteten.

Stadens socialtjänst har ett särskilt ansvar för bostadsfrågor för de grupper som är i behov av stöd från socialtjänsten, till exempel personer med funktionsnedsättning, hemlösa, bostadslösa barnfamiljer och unga vuxna.

Antalet barn och vuxna som får diagnoser som betecknas som neuropsykiatriska eller autismspektrumtillstånd ökar. Staden behöver utveckla sina arbetssätt för att kunna möta och tillgodose mer sammansatta behov av stöd, boende och daglig verksamhet hos barn och vuxna med funktionsnedsättning.

Den statliga satsningen på stöd till vuxna med psykisk funktionsnedsättning samt barn och unga med psykisk ohälsa (PRIO) fortlöper till och med 2016.

Målgruppen inom socialtjänstens missbruks- och beroendevård tenderar att vara aktuella under längre perioder i större utsträckning nu än tidigare. Allt fler personer har någon form av psykiatrisk ohälsa/funktionsnedsättning.

De EU-medborgare som kommer till Stockholm och saknar medel till sin försörjning förväntas fortsatt öka och många riskerar att hamna i hemlöshet. Förvaltningen har utvecklat en rättssäker mottagning av dessa EU-medborgare.

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommunens budget innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år, där innevarande budgetår utgör periodens första år. Planeringen ska utgå från Stockholms stads Vision 2030. Långsiktigheten i stadens planering förstärks genom att den inkluderar nämndernas analys av utvecklingen för treårsperioden. Stadsledningskontoret upprättar utifrån nämndernas underlag, ”Konjunkturärende med planeringsförutsättningar för kommande år”, som behandlas av kommunstyrelsens ekonomiutskott.

Av nämndens underlag ska framgå vilka frågor och faktorer som har störst påverkan på verksamhetens utveckling och ekonomi under perioden. Utgångspunkt ska vara analyser av förändringar i omvärlden samt av den egna verksamheten med utgångspunkt från bland annat nämndens verksamhetsberättelse. Slutsatserna i underlagen ska användas som underlag i det kommande budgetarbetet.

Ärendets beredning

Tjänsteutlåtandet har utarbetats inom administrativa avdelningen i samarbete med förvaltningsledningen och har behandlats inom ramen för facklig samverkan.

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Socialnämnden utgår i sin planering för de kommande åren från stadens Vision 2030 om att utveckla ett Stockholm i världsklass. Under respektive inriktningsmål nedan redovisas i punktform nämndens förslag till strategiska satsningar för att bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål under perioden 2015-2017.

1.1 Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

- Utveckla stödinsatserna till såväl våldsutsatta personer i nära relationer som till personer som utövar våld i nära relationer.
- Ökat fokus på att utveckla det preventiva arbetet för att angripa våldets ursprung.
- Fortsätta stödja arbetet med sociala insatsgrupper för ungdomar.
- Trygghetspriset ska delas ut årligen till och med år 2016 för att inspirera till ett trygghetsskapande arbete.

1.2 Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras

- Sprida resultaten från forsknings- och utvecklingsprojekt i stadens verksamheter.
- Säkra god kvalitet inom myndighetsutövningen för barn och ungdomar.
- Följa upp och utveckla samverkan mellan skola och socialtjänst.

- Fortsätta arbetet att utveckla familjevården bland annat genom projekt SkolFam som syftar till att förbättra familjehemsplacerade barns skolresultat.
- Ett centralt Barnahus inrättas där spetskompetens utvecklas av alla aktörer och ersätter nuvarande Barncentrum.
- Ta emot ett ökat antal ensamkommande asylsökande barn och ungdomar och de som beviljas permanent uppehållstillstånd får boende och stöd.
- Inom ramen för Genomförandegruppens arbete kommer nämnden att delta i samordning och utveckling av utbyggnaden av bostäder med särskilt stöd och service enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och socialtjänstlagen (SoL).
- Utveckla arbetssätt för att tillgodose sammansatta behov av stöd, boende och daglig verksamhet hos barn och vuxna med funktionsnedsättning.
- Genomföra satsningar för att underlätta för socialpsykiatrins målgrupp att närma sig arbetsmarknaden.
- Utveckla barnperspektivet inom funktionshinderområdet, socialpsykiatri och missbruksvården.
- Utveckla nya insatser för personer med missbruksproblematik som får diagnosen neuropsykiatriska funktionshinder.
- Implementera den nya hemlöshetsstrategin.
- Utveckla uppföljningen av både egna och upphandlade verksamheter.

1.3 Stadens verksamheter är kostnadseffektiva

- Nämnden ska ha en budget i balans med verksamheter som har en sund ekonomi och klok resursanvändning.
- Lokalanvändningen ses över kontinuerligt.
- Nämnden planerar lokalisera förvaltningskontoret i Farsta.
- Genom styrkort främjas en systematisk uppföljning av verksamheter i egen regi. Det möjliggör också en ökad samstämmighet i uppföljningen av entreprenörsdriven verksamhet.

2 Nämndens verksamhetsområde

Stockholm växer och enligt SWECO Eurofuture AB senaste befolkningsprognos från 2013 prognosticeras befolkningen öka med drygt 129 000 personer de närmsta tio åren för att år 2022 precis ha passerat en miljon. Befolkningsökningen väntas bli som störst de första åren. Detta är en något högre ökningstakt jämfört med förra årets prognos vilket beror både på ett större födelseöverskott och på en större inflyttning.

2.1 Stadsövergripande frågor

Ekonomiskt bistånd

Konjunkturinstitutets rapporter visar att arbetslösheten minskar och kommer att fortsätta minska under 2014 och 2015. I rapporterna nämns att svensk ekonomi hålls tillbaka av problemen i omvärlden och att lågkonjunkturen därför fortsätter de närmaste åren, om än i mildare form än tidigare. Utöver konjunkturen påverkas storleken på utbetalt ekonomiskt bistånd även av andra faktorer, som exempelvis arbetsmarknadsaktiviteter i både Arbetsförmedlingens och stadens regi samt förändringar i lagar och regler. Utvecklingen i staden är minskat ekonomiskt bistånd för både hushåll och kostnader.

Arbetet med att erbjuda arbete och vägar mot egen försörjning fortsätter. Stadsdelsnämnderna och Jobbtorgen ska från och med 2014 fullt ut använda gemensamma instrument för att bedöma vilka som kan anses stå till arbetsmarknadens förfogande. Det förväntas leda till att arbetssökande som erhåller ekonomiskt bistånd får rätt insats från början och att vägen till varaktig självförsörjning därför blir kortare. Under hösten 2014 kommer ett flerårigt forskningsprojekt att inledas i syfte att utvärdera resultaten med fokus på utvecklingen av analys och bedömning, den sökandes delaktighet i sin egen utredning och matchningen av insatser kopplat till individuella behov.

Socialförvaltningen utvecklar under 2014 en enkät till personer som har försörjningsstöd. Enkäten gäller bemötande, tillgänglighet etc. och ska kunna fungera som en grund för att analysera utvecklingsområden. Efter att enkäten har prövats kommer förvaltningen att se över den fortsatta hanteringen, bland annat om den framöver ska hanteras som övriga brukarenkäter i staden.

Möjligheten till lättillgänglig medborgarinformation genom kontaktcenter rörande ekonomiskt bistånd har börjat utredas. Målsättningen är att en sådan verksamhet, steg för steg, ska kunna startas under 2015.

Under 2015 planeras ett arbete för att förstärka barnperspektivet i samband med handläggningen av ekonomiskt bistånd.

Under 2014 presenteras en utvärdering av stadens FUT-arbete (FUT – Felaktiga utbetalningar). Förvaltningen kommer att utveckla arbetet utifrån utvärderingens resultat.

En översyn ska göras över möjligheterna att utveckla budget- och skuldrådgivningen genom särskilda insatser på Socialrådgivningen på nätet. Riktlinjer för det vräkningsförebyggande arbetet ska utarbetas och i samband med detta ska budget- och skuldrådgivningens roll i det förebyggande arbetet ses över.

Mot våld i nära relationer

Arbetet mot våld i nära relationer är ett prioriterat område inom staden och ska vara en del av det ordinarie arbetet. Socialförvaltningen kommer att öka insatserna för att höja medvetenheten och kunskapen om våld i nära relationer hos förvaltningar och bolag.

Riktlinjer kommer att implementeras och stadens program mot våld i nära relationer, som gäller till och med 2014, kommer att revideras och nytt förslag presenteras under 2015.

Följande statliga föreskrifter och utredningar kommer att påverka arbetet mot våld i nära relationer:

- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer som ska vara klara våren 2014.
- Den nationella samordnaren mot våld i nära relationer kommer att presentera förslag till åtgärder om hur arbetet kan utvecklas i juni 2014.
- En statlig utredning ska till och med maj 2015 utarbeta en samlad nationell strategi för att nå det jämställdhetspolitiska målet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Socialtjänsten ger insatser till vuxna och barn som utsatts för våld samt till våldsutövare. Det är viktigt att utveckla metoder för att upptäcka våldet. Särskilt när det gäller barn som lever med eller har levt med våld i familjen och som behöver skydd, stöd och behandling. För att skydda våldsutsatta vuxna och barn krävs även ökade insatser till våldsutövare.

Förvaltningen kommer under perioden se över behovet av skyddade boenden och andra insatser för våldsutsatta kvinnor och män.

Under de kommande åren bör ett större fokus läggas på att utveckla det preventiva arbetet för att angripa våldets ursprung. Detta är ett viktigt uppdrag för förvaltningar som i sin verksamhet möter barn och unga.

Förvaltningen deltar i länsstyrelsens arbete med att hitta strategier för att förbättra samverkan mellan olika myndigheter när det gäller våld i nära relationer.

Arbetet mot hedersrelaterat våld är en viktig del i insatserna mot våld i nära relationer.

Drog- och brottsförebyggande arbete

Socialförvaltningen kommer att fortsätta stödja arbetet med sociala insatsgrupper för ungdomar. Ett viktigt utvecklingsområde är samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen inom både sociala insatsgrupper och pilotprojekten skola/socialtjänst. Inom ramen för arbetet med sociala insatsgrupper har staden under 2013-2014 även uppmärksammat frågan om avhoppare från kriminella nätverk. Sådana avhopp är inte vanligt förekommande, men ställer stora krav på samverkan med alla involverade myndigheter och andra aktörer och staden ska fortsätta utveckla arbetssätt för att möta upp gruppens behov.

Trygghetspriset, som instiftades 2012, ska delas ut till och med 2016. Därefter förutsätts ett nytt ställningstagande om fortsatt utdelning.

Stockholmsenkäten och trygghetsmätningen genomförs under år 2014 och ytterligare en gång under treårsperioden. Förvaltningen arbetar för att de båda undersökningar i högre utsträckning ska kunna användas som ett sammantaget underlag för att analysera och prioritera lokala utvecklingsområden. För närvarande ser länsstyrelsen över om undersökningar liknande Stockholmsenkäten ska genomföras gemensamt i länet

Samarbetsprojektet Trestad2 har pågått under åren 2012-2014 med nationella projektmedel. Troligen kommer projektet att tilldelas medel även för 2015. Därefter behöver städerna vara förberedda på att driva det fortsatta arbetet inom ordinarie verksamhet.

Beslut om riktlinjer för tillsyn av tobak och kontroll av läkemedel samt ändrade tillsynsavgifter väntas under år 2014. Det finns fortsatt behov av övergripande samordning av stadsdelsförvaltningarnas arbete för att bidra till en likställd hantering över staden.

Barn och ungdom

Den statliga satsningen på stöd till barn och unga med psykisk ohälsa (PRIO) fortlöper till och med 2016. Staden har uppnått regeringens uppställda krav och avser att uppnå dessa även kommande år. Det arbete som inletts under 2013 med att utveckla samverkan kring barn som får illa eller riskerar fara illa fortsätter under kommande år. I det arbetet tas fram rutiner och lokala överenskommelser gemensamt mellan socialtjänsten, skolan och hälso- och sjukvården. Arbetet med att utveckla samordnade individuella planer fortsätter och stadens hemsida hålls fortsatt aktuell med information om möjligheter till stöd och insatser vid psykisk ohälsa.

Frågan om ökad samsyn och samverkan i praktiken mellan olika verksamhetsområden för att stödja föräldrar med hemmavarande barn, där föräldern/-rarna har funktionsnedsättning/missbruk/socialpsykiatrisk problematik ska utredas.

Förvaltningen kommer under perioden fortsatt utveckla och följa upp samverkan mellan skola och socialtjänst. Från hösten 2013 och under 2014 pågår ett pilotprojekt inriktat på samverkan mellan skola och socialtjänst i 16 skolor. Ambitionen är att verksamheten ska kunna fortgå med extra medel även vårterminen 2015. Därefter behöver ställning tas till eventuell fortsatt verksamhet och till om arbetssättet ska spridas till ytterligare skolor.

En översyn av jourhemsorganisationen i staden ska göras. Utveckling av förstärkt familjehemsvård i stadsgemensam regi behöver utredas. För att säkra att barn och unga som placeras i familjehem får en trygg och säker vård behövs ett fortsatt utvecklingsarbete av familjehemsvården. Nämnden kommer att fortsätta arbetet med att utveckla kvalificerade familjehem. En handledarutbildning riktad till familjehemsinspektörer samt en fördjupningsutbildning i metoder och samtalsmetodik riktad till barnets socialsekreterare planeras.

Skolsatsning inom familjehemsvård, SkolFam, ett samverkansprojekt mellan socialtjänsten och utbildningsförvaltningen fortsätter till och med 2016 med syftet att därefter bli permanent verksamhet.

Familjerätten behöver utveckla arbetet med att möta barn i svåra vårdnadstvister. En utvecklad samsyn och samordning samt metodutveckling krävs för att förbättra arbetet med familjer där det pågår en vårdnadsutredning samtidigt med en barnavårdsutredning.

Fortsatt metodutveckling för att möta familjer där barnen utsatts för våld krävs både vad gäller utredning och insatser, i samverkan med Barnahus. Då många barn som utsatts för våld även upplever våld mot en av sina föräldrar krävs samordning för ett bibehållet helhetsperspektiv.

Under perioden ska föräldrastöd till tonårsföräldrar fortsätta utvecklas.

Staden kommer under 2014 att utreda frågan om regionalisering av öppenvården inom barn- och ungdomsområdet. Utredningens resultat kan komma att påverka området väsentligt.

Barn och ungdomars ökande användning av sociala medier med mera för kommunikation leder inte enbart till positiva effekter, utan kan också innebära en ökad sårbarhet för utsatta individer. Fler satsningar behövs för att höja säkerhet och kunskap vid kommunikation via webben samt för att möta presumtiva behov för riskutsatta individer. I detta sammanhang bör stadens ungdomsmottagningar lyftas fram som en viktig verksamhet, inte minst för ungdomar med ett sexuellt självskadebeteende, där kontakter via webben har stor betydelse.

Migrationsverkets prognos för hur många ensamkommande asylsökande barn som kommer till Sverige beräknas till cirka 4 000 under perioden 2014 till 2017. Migrationsverket och länsstyrelsen har ett behov av att fler platser tillskapas. Överläggningar om att Stockholm ska anordna fler asylplatser har inletts.

Kompetensutvecklingsprojektet inom barn- och ungdomsvården med stöd av medel från Europeiska socialfonden (ESF) upphör hösten 2014. Förvaltningen kommer att fortsätta att bedriva kompetensutveckling med medel från den statliga satsningen på utbildning av den sociala barn- och ungdomsvården.

Forskning och utveckling samt kompetensutveckling

Socialnämnden beställer forskning inriktad på att förstärka en evidensbaserad praktik. Pågående forskningsuppdrag är bland annat inriktade på att utvärdera sociala insatsgrupper samt Bostad Först. Socialnämnden fördelar lokala utvecklingsmedel till stadsdelsnämnderna. Ett angeläget utvecklingsområde är att förbättra spridningen av erfarenheterna från de olika lokala projekten. Socialförvaltningen kommer att se över möjligheterna att genom utvecklingsprojekt och forskningsuppdrag, stödja en fortsatt utvecklad brukarmedverkan inom socialtjänsten

Socialförvaltningen erbjuder stadsdelsförvaltningarna ett omfattande kompetensutvecklingsutbud inom samtliga verksamhetsområden: barn och unga, missbruk, prevention, etc. Utbildningarna ska bidra till att öka kvaliteten i verksamheten men kan också stärka förutsättningarna för bättre personalkontinuitet. Utbildningar ges till såväl chefer som medarbetare och vänder sig till både nya i yrket och erfarna. Utbildningarna avser riktlinjer men också utredningssystem och olika metoder såsom BBIC (Barns behov i centrum), ASI (Addiction severity index) och MI (motiverande samtal). Stöd till erfarenhetsutbyte ges också genom nätverksmöten. Under åren 2012-2014 har kompetensutvecklingen inom barn- och ungdomsvården särskilt prioriterats. Hösten 2014 upphör det kompetensutvecklingsprojekt som har bedrivits med stöd av medel från Europeiska socialfonden (ESF). Förvaltningen kommer att ta vara på erfarenheterna som projektet gett vad gäller praktik och trainee samt introduktion av nyanställda men även vad gäller att utveckla specialistfunktioner inom barn- och ungdomsvården. Förvaltningen kommer framöver att fortsätta att bedriva kompetensutveckling med medel från den statliga satsningen på utbildning av den sociala barn- och ungdomsvården.

Europafrågor

Förvaltningen ska i enlighet med nämndens verksamhetsspecifika EU-positionsrapporter fokusera på samarbetet genom Eurocities och kommer särskilt att bevaka frågan om fattiga EU-medborgare, som vistas utanför sina hemländer. Ett annat område som bevakas via Eurocities är formerna för upphandling, som kan komma att påverka idéburen sektors förutsättningar för företagande.

Projektet Crossroads, som Stockholms stadsmission är huvudman för, har drivits med ESF-medel under åren 2011-2014. Antalet fattiga EU-medborgare förväntas inte minska under perioden. Förvaltningen kommer under året att bevaka möjligheterna till annan fondfinansiering för att kunna fortsätta driva dag- och nattverksamheter samt uppsökande verksamhet.

En fortsatt viktig del i förvaltningens arbete när det gäller EU-frågor är att bevaka möjligheterna att använda EU-fonder för olika utvecklingsprojekt inom staden. År 2014 börjar en ny programperiod och kommande utlysning av medel från Europeiska Socialfonden (ESF) väntas bli klar först under senare delen av år 2014.

Utbyggnad av bostäder

Stadens socialtjänst har ett särskilt ansvar för bostadsfrågor för de grupper som är i behov av stöd från socialtjänsten, till exempel personer med funktionsnedsättning, hemlösa, bostadslösa barnfamiljer och unga vuxna (inklusive ensamkommande asylsökande ungdomar). Under perioden ska olika gruppers behov av bostäder belysas. En ny kartläggning ska göras över barnfamiljer med osäkra boendeförhållanden.

Staden har brist på bostäder med särskild service, med ett ökande antal ej verkställda beslut under 2013 och början av 2014. Behovet av bostäder med särskild service beräknas under treårsperioden vara ca 430 lägenheter för LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) målgrupp och drygt 200 lägenheter för socialpsykiatrins målgrupp

Inom ramen för kommunstyrelsens Genomförandegrupps arbete kommer nämnden att delta i samordning och utveckling av bostadsfrågan. Gruppen arbetar med att i samarbete med stadsdelsnämnderna planera för utbyggnaden. I planeringslistan finns i nuläget förslag på totalt cirka 325 lägenheter för kommande treårsperiod.

Därtill finns behov av försöks- och träningslägenheter. Socialförvaltningen kommer fortsatt att samverka med bostadsförmedlingen när det gäller försöks- och träningslägenheter för olika grupper, men även söka samarbete med bostadsföretag. För flera av socialtjänstens målgrupper finns behov av boenden med olika former av stöd och för att utveckla sådan kommer förvaltningen söka samarbete med bland annat SHIS (Stiftelsen Hotellhem I Stockholm). SHIS ansvarar för genomgångsbostäder för vuxna, ungdomar och familjer. SHIS gör årligen en anslagsframställan till socialnämnden avseende sociala merkostnader, för 2014 begärde man 27,9 mnkr. Kostnaderna för denna verksamhet förväntas öka om fler bostäder tillkommer för socialtjänstens målgrupper.

Personer med funktionsnedsättning

Mycket pekar på att de senaste årens utvidgning av målgruppen fortsätter, antalet barn och vuxna som får diagnoser som betecknas som neuropsykiatriska eller autismspektrumtillstånd ökar. Staden behöver utveckla sina arbetssätt för att kunna möta och tillgodose mer sammansatta behov av stöd, boende och daglig verksamhet hos barn och vuxna med funktionsnedsättning. Ökade krav kommer att ställas på kommunen och andra aktörer, till exempel Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och utförare av daglig verksamhet, att samverka och samordna sina insatser. Samverkan med intresseorganisationer behöver också utvecklas för att säkerställa att utvecklingen av stadens verksamheter sker i överensstämmelse med målgruppens olika önskemål och behov.

Arbetet med att stärka barnperspektivet i handläggningen för barn med funktionsnedsättning kommer att fortsätta, bland annat genom utvecklingen av kommunikationsstöd kopplat till utredningsinstrumentet DUR FH.

Kunskap och metoder för att öka delaktigheten i handläggningen och under genomförandet av insatser till personer med funktionsnedsättning ska vidareutvecklas.

Lagändringar förväntas de kommande åren, inom hälso- och sjukvårdslagen (HSL), socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) som sannolikt påverkar behovet av riktlinjer och verksamhetsstöd. Staden behöver ha en beredskap både för förändringar inom lagstiftningen och för att kunna möta förändrade behov hos målgruppen.

En utvärdering och genomlysning av effekterna av LOV, lagen om valfrihetssystem, planeras under perioden. Valfrihetssystem för boendestöd behöver ses över och anpassas för att tillgodose behovet av insatsen hos personer med olika funktionsnedsättningar. Arbetet ska ske i samarbete med stadsledningskontoret.

Socialförvaltningen, tillsammans med Ersta diakoni, planerar ett 3-årigt projekt med syfte att personer under 65 år med demenssjukdom tillsammans med närstående och barn ska få de stödinsatser de har behov av, i tid och i tillräcklig omfattning. Projektmedel kommer att sökas ur Allmänna arvsfondens projektstöd.

Under perioden ska staden öka ansträngningarna att underlätta och öka incitamenten för personer att gå från daglig verksamhet till den ordinarie arbetsmarknaden.

Det ESF-finansierade projektet Carpe 2 upphör under 2014. Carpe Forum, i samverkan med länets kommuner, fortsätter att bedriva kompetensutveckling inom området funktionsnedsättning.

Socialpsykiatri

Den statliga satsningen på stöd till personer med psykisk funktionsnedsättning (PRIO) fortlöper till och med 2016. Staden har erhållit statsbidrag för 2012 och 2013 och siktar på att uppnå kraven för bidraget även kommande år. En omfattande inventering visar en förändrad målgrupp där fler är föräldrar, har neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och inte har vårdats några längre tider inom hälso- och sjukvården.

Det kommer att behövas förändringar av arbetssätt och utbud för att möta yngres behov av bland annat lämpliga boendeformer och sysselsättning. Samarbetet med äldreomsorgen utvecklas då en stor andel av personerna som fördes över till kommunen i samband med psykiatireformen fyller 65 år de närmaste åren. Staden samverkar med brukar- och intresseorganisationer för att säkerställa att utvecklingen av stadens verksamheter sker i överensstämmelse med målgruppens önskemål och behov.

Arbetet med att implementera evidensbaserade metoder utifrån Socialstyrelsens rekommendationer i Nationella riktlinjer för psykosociala insatser vid schizofreni eller schizofreniliknande tillstånd fortsätter.

För att underlätta för målgruppen att närma sig arbetsmarknaden behövs ett fortsatt nära samarbete med näringslivet, psykiatrin, arbetsmarknadsförvaltningen, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Mycket av samarbetet sker i dagsläget inom projektet Alfa, som syftar till att personer med psykisk funktionsnedsättning ska komma ut i arbete. Arbetsmarknadsnämnden är samverkanspart i arbetet då målgruppen för projektet och målgruppen Resurs inom Jobbtorg Stockholm är delvis överlappande. Inför kommande implementering av Alfa finns det anledning att överväga ansvarsfördelningen mellan socialnämnden och arbetsmarknadsnämnden i dessa frågor.

I samband med införandet av valfrihetssystemet inom socialpsykiatrin togs även ett ersättningssystem fram. En översyn av ersättningssystemet, handläggningsprocessen och valfrihetens konsekvenser för målgruppen behöver göras.

Det finns ett förslag på genomgripande förändringar av tvångslagstiftningarna lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT) och lagen om rättspsykiatrisk vård (LRV). Ändringarna föreslås träda i kraft 2015 och kommer, om de antas i föreslagen form, att innebära förändringar. De gäller bland annat kommunernas missbruksvård, anpassat boende och sysselsättning. Kostnaderna för kommunerna beräknas kunna öka om förslagen genomförs.

Hemlösa och missbrukare

Socialnämnden har antagit en hemlöshetsstrategi som förväntas gälla under 2014-2019. Strategin omfattar flera utvecklingsområden såsom boendeformer, förebyggande arbete, utredningar och individuella planer för brukare. En genomförandeplan kommer att tas fram under 2014 som beskriver det praktiska arbetet för att implementera strategin.

Socialnämnden kommer att fortsätta att noga följa situationen för utsatta EU-medborgare.

Bostad Först har bedrivits under åren 2010-2014. Utifrån erfarenheterna från projektets första period, förlängs och utökas projektet. Under 2014 fördubblas platserna. Parallellt med detta kommer förvaltningen att se över om och hur denna typ av verksamhet skulle kunna hanteras inom ordinarie driftsformer efter år 2015.

Målgruppen inom socialtjänstens missbruks- och beroendevård tenderar att vara aktuella under längre perioder i större utsträckning nu än tidigare. Allt fler personer har någon form av psykiatrisk ohälsa/funktionsnedsättning. En förutsättning för ett framgångsrikt arbete är samverkan internt inom stadsdelsförvaltning/Enheten för hemlösa och externt med beroendevård och psykiatri. Behovet av vård- och behandlingsinsatser är stort. Behovet av boendeformer och boendestödsinsatser för personer med missbruk kommer att inventeras och planeras i enlighet med hemlöshetsstrategin.

Det är angeläget att nå yngre personer (18-25 år) som redan har ett utvecklat missbruk. Det gäller även personer som har en livstidskriminell livsstil och som inte är motiverade att ta emot varken stöd eller behandling. Metoder behöver utvecklas för att nå unga i riskzon och erbjuda lättillgängliga insatser till personer i tidigt skede av missbruk. Unga vuxna med etablerat missbruk behöver erbjudas kunskapsbaserade vård- och behandlingsinsatser som är anpassade till deras behov.

Metoder behöver även utvecklas för att strukturerat arbeta med enskilda med missbruks- och beroendeproblem som är föräldrar.

Under 2015 kommer en ny version av Socialstyrelsens nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevård. Staden deltar i arbetet med implementeringen av de nationella riktlinjerna som kommer att påbörjas under 2014.

It-utveckling

Socialförvaltningen medverkar aktivt i samverkansprojekt på regional och nationell nivå som berör områden inom den nationella it-strategin för vård och omsorg och utifrån stadens e-strategi. Bland annat deltar förvaltningen i det regionala samarbetet kring nationell patientöversikt och andra liknande projekt i syfte att samordna information och förenkla för medborgaren i kontakter med olika aktörer inom vård och omsorgsområdet.

Under perioden behöver flera större system utvecklas. Under 2014 utvecklas ParaDifo, ett digitalt system för utförardokumentation inom individ- och familjeomsorgen att omfatta såväl interna som externa utförare. Fortsatt utveckling krävs för uppföljning samt fortlöpande utbildningsinsatser.

Utvecklingen av statistiksystem för individ- och familjeomsorgen fortsätter. Syftet är att bygga upp ett statistiksystem som på ett enkelt, snabbt och flexibelt sätt kan visa utvecklingen av insatserna inom stadens individ- och familjeomsorg på olika sätt och som ger möjlighet till uppföljningar och kvalitetshöjande arbete.

Förändringar krävs i paraplysystemet för bland annat BBIC (Barns Behov I Centrum), DUR (Dokumentation Utredning Resultat) inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri, införande av initial bedömning inom ekonomiskt bistånd.

Genom social rådgivning på nätet har stockholmarna fått fler kontaktytor och personer kan enklare kontakta socialtjänsten. Under perioden förväntas ökad efterfrågan av denna tjänst.

Digitala tjänster inom ungdomsmottagningar ska utvecklas under perioden.

Stöd till ideella föreningar

Dialogen om ideella föreningars roll i välfärdssystemet och om samverkan mellan ideell och offentlig organisation kommer att vara fortsatt aktuell. En partsgemensam arbetsgrupp arbetar med att konkretisera de gemensamma åtagandena i Överenskommelsen och för en fortsatt dialog om samverkans- och finansieringsformer, såsom bidragsgivning och upphandling. Stadens åtaganden gentemot de ideella föreningarna är långsiktiga och bidragen löper ofta under många år. I slutet av planperioden behöver överenskommelsen ses över.

2.2 Nämndens verksamhet

Kvalitet

Förvaltningens driftverksamheter har ett övergripande ledningssystem för kvalitetsarbete som alla verksamheter följer. I fokus står mötet mellan medarbetare och brukare som behöver socialförvaltningens tjänster. Kvalitetsarbetet utgår från

- Lagens olika krav/rättsäkerhet för den enskilde.
- Verksamhetens egna krav på kvalitet genom åtaganden och förväntat resultat.
- Brukarens/stockholmarens egen upplevelse av bemötande och delaktighet/brukarperspektivet.

Genom att synliggöra processer, fastställa rutiner och arbeta med avvikelser flyttas brister i verksamheten från ett individperspektiv till ett systemperspektiv.

Under planperioden kommer förvaltningen att arbeta för att de processer och rutiner som finns för att säkra verksamhetens kvalitet ska finnas tillgängliga för alla medarbetare nätbaserat eller i en app. Vidare har en kvalitetsgrupp, som ska arbeta övergripande med utveckling av kvalitetsledningssystemet, kommit igång med sitt arbete. Under perioden förväntas också webb-ILS (ILS – Integrerat Ledningssystem) utvecklas till att också innefatta kvalitetsledningssystemet.

Uppföljning och resultat

Förväntningar från brukare, klienter och anhöriga blir allt tydligare att insatser inom socialtjänsten ska hålla hög kvalitet, vara effektiva och ge goda resultat. Uppföljningar, jämförelser och noggranna analyser är grunden till utveckling av metoder och nya arbetssätt. Enheternas åtaganden, indikatorer och kvalitetsgarantier utgör det underlag för kontinuerlig uppföljning av verksamheten som är nödvändig för att ytterligare effektivisera med bibehållen kvalitet och nytta för stockholmarna.

Uppföljning av både egna och upphandlade verksamheter är ett viktigt utvecklingsområde. Förvaltningen har kommit långt, till exempel i arbetet med styrkort som ett sätt att visualisera uppföljning och resultat. Under planperioden kommer jämförelser av olika resultat och mellan verksamheter, egna och upphandlade, att utvecklas. Uppföljningen fokuserar på uppdrag, prestationer, ekonomiskt utfall, analys och ständiga förbättringar.

Öppna data och transparens är viktiga områden för att möjliggöra jämförelser. Det är viktigt att både brukare och andra enkelt kan få insyn i regelverk och organisatoriska strukturer. Verksamhetsutveckling med stöd av informations- och kommunikationsteknik behöver stärkas och delvis hanteras utom ramen för ordinarie verksamhet, till exempel i projektform.

Brukarmedverkan är angeläget av en rad olika skäl, bland annat kan man genom ökad delaktighet från brukarna öka kunskaperna om vilka insatser förvaltningen ska erbjuda. Nya och förändrade målgrupper med delvis förändrade behov ställer krav på utveckling av verksamheterna. Förvaltningen avser att utforma en plan för brukarmedverkan och inledningsvis fokusera på några verksamhetsområden. Såväl inflytande från brukare som kompetensutveckling hos medarbetare är viktiga förutsättningar för metodutveckling. Som en

följd av detta ser förvaltningen en möjlighet i att involvera brukare och medarbetare inom området som kallas tjänstedesign. Genom samarbete med universitet och högskolor, så kallade Openlab, kan förvaltningen få stöd i och hjälp med att utveckla arbetsätt och lösningar som motsvarar brukarnas behov. En strategi för utvecklingsarbetet och för hur det ska gå till bör tas fram under perioden.

Samverkan

Samverkan med andra aktörer såsom beroendevård, psykiatri och polis liksom samverkan internt behöver fortsatt utvecklas. Med ökande tillströmning av klienter och brukare och nya målgrupper kommer förvaltningen under planperioden att utveckla och stärka det interna samarbetet, såväl inom förvaltningen som i staden, till exempel med nya samverkansöverenskommelser. Många av förvaltningens verksamheter som riktar sig till barn och ungdomar har samverkan med polisen, till exempel Barnahus, Origo, Ungdomsjouren/MUMIN (Maria Ungdom Motiverande Interventioner). Under de senaste åren har formerna för samverkan formaliserats och fungerar bra.

Även med landstinget och länskommuner har förvaltningen ett gott samarbete. Det är emellertid viktigt att ha beredskap för att både nya former för samverkan och nya samverkansytor kan komma att byggas upp utifrån nya målgrupper och deras behov. Behov av samverkan finns kring frågor som till exempel rör specifika uppdrag, styrsystem och budget, metoder, dokumentation och gemensam omvärldsanalys.

Jourverksamhet

Stockholm stads socialjour har det akuta ansvaret för krisstöd och sociala insatser vid störningar, allvarliga och extraordinära händelser i Stockholms stad under icke-kontorstid och ansvarar för att berörd stadsdelsförvaltning aktiveras. Denna beredskap behöver kontinuerligt utvecklas då staden växer med fler invånare. Samarbete med stadsdelsförvaltningar, polis och räddningstjänst behöver fortsätta.

De EU-medborgare som kommer till Stockholm och saknar medel till sin försörjning förväntas fortsatt öka. Förvaltningen har utvecklat en effektiv och rättssäker mottagning av dessa EU-medborgare och de som kommer till Stockholm stads socialjour för att söka medel till sin försörjning alternativt till hemresa hänvisas vidare till andra enheter inom förvaltningen för utredning, nödprovning och eventuell fortsatt handläggning. Personer som inte har uppehållsrätt handläggs fortsatt på Stockholm stads socialjour. Stockholm stads socialjour har också ansvar för mottagande av ensamkommande flyktingungdomar, även på dagtid, som kommer direkt och söker asyl på någon polisstation i staden. Antalet ungdomar som behöver handläggas via Stockholms stads socialjour förväntas öka och generera fler uppdrag. Även andra typer av ärenden som innebär handläggning både på dag- och kvällstid

ökar. För att fortsätta utvecklingen av en god och rättssäker handläggning är det sannolikt att verksamheten kommer att behöva förstärkas under planperioden.

Förvaltningen kan konstatera att fältförlagt socialt arbete, med uppsökande verksamhet riktad både till unga och vuxna, ställer höga krav på samverkan både inom staden och med länskommuner. Tillsammans med polis har förvaltningen uppnått goda resultat i arbetet med ungdomar kring Sergels Torg. Under planperioden kommer arbetet att intensifieras och utvidgas till att även inbegripa uppsökande arbete med inriktning på ungdomsprostitution.

Våld i nära relationer och i en hederskontext

Förvaltningen fortsätter att utveckla metoder och insatser när det gäller våld i nära relationer enligt stadens riktlinjer. Samtliga verksamheter inom socialtjänstavdelningen fortbildas för att upptäcka förekomsten av våld i nära relationer samt våldsutövare.

Genom att samla verksamheter som erbjuder stöd till våldsutsatta i Enheten för stöd och skydd, underlättas såväl samverkan som möjlighet till erfarenhets- och metodutbyte i syfte att utveckla kvaliteten ytterligare.

Kriscentrum för kvinnor och barn har plats för 18 kvinnor och deras barn i lägenheter. Kriscentrum har också en öppen mottagning med våldtäktsmottagning dit man kan komma anonymt och utan kostnad. Förutsättningarna för utveckling av Kriscentrum för kvinnor och deras medföljande barn kommer att inledas under 2014.

En flexibblare användning av de träningslägenheter, som olika verksamheter inom förvaltningen har tillgång till, har inletts och kommer att utvecklas under planperioden. Genom en sammanhållen organisation kan fördelning av och utslussning i träningslägenhet organiseras bättre till gagn för delmålgrupper.

Relationsvåldscentrum, RVC, fortsätter arbetet med våldsutsatta i samverkan med Västerortspolisen.

Nämnden har ett skyddat boende med sex platser för unga kvinnor, upp till 25 år, som utsätts för hedersrelaterat våld. Även unga män med en liknande problematik kan erbjudas skyddat lägenhetsboende. Under perioden behöver förvaltningen se över möjligheten att kunna erbjuda fler pojkar/unga män skyddat boende. Omdisponering av lokaler kan bli aktuellt för att kunna tillhandahålla fler platser i skyddat boende.

Under perioden utvecklas och stärks samarbetet med Origo resurscentrum mot hedersrelaterat förtryck och våld.

Under perioden kommer också arbetet med stöd till våldsutövare att förstärkas. På bland annat Enheten för hemlösa möter man personer som utövar våld. Att erbjuda och ge insatser till personer som utövar våld är en viktig del i arbetet för att förebygga och motverka våld och kan indirekt ses som insatser för våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnar våld.

Barn och ungdomar

Stockholm växer och det märks i form av fler besökare även inom socialtjänsten. Framför allt möter enheter inom förvaltningen som vänder sig till barn och unga allt fler ungdomar. Framtid Stockholm ska vara en enkel och lättillgänglig ingång och ge ökade förutsättningar för tidig upptäckt och tidiga insatser till de barn, unga och familjer som söker verksamhetens tjänster. Genom Framtid Stockholm kan förvaltningen erbjuda ett likvärdigt och transparent utbud av sociala stöd och behandlingsinsatser till ungdomar, föräldrar och samarbetsparter

Under planperioden kommer arbetet med att utveckla Framtid Stockholm att ske genom kompetensbaserad rekrytering, nya arbetsätt, fortbildning med mera.

Migrationsverkets prognos är att antalet asylsökande ensamkommande barn och unga fortsatt kommer att öka. Nämnden har en växande verksamhet som omfattar boende, omvårdnad och stöd för ensamkommande asylsökande barn och ungdomar, liksom för dem som beviljas permanent uppehållstillstånd. Under perioden räknar förvaltningen med att öppna ytterligare platser för unga som söker asyl. Detta medför att antalet platser för dem som fått permanent uppehållstillstånd också behöver ökas. Behovet av bostäder är stort och för gruppen ungdomar som kommit till Sverige utan sina vårdnadshavare är bostad en förutsättning för den fortsatta integreringen i samhället.

Samarbetet med olika företagare och frivilligorganisationer om ensamkommande asylsökande unga, liksom för dem som beviljas permanent uppehållstillstånd, har hittills visat på goda resultat. Samarbetet är mycket konstruktivt och fortsätter att utökas och fördjupas under perioden.

De ensamkommande barnen och ungdomarna uppmärksammas inom flera enheter inom socialtjänstavdelningen. Förvaltningen behöver gemensamt utveckla metoder och arbetsätt i arbetet med målgruppen och stärka samarbetet internt. Särskilt uppmärksammas utveckling av det uppsökande arbetsättet för att nå unga i behov av socialtjänstens verksamheter. Inom gruppen ensamkommande ungdomar som bor på förvaltningens boenden är bostadsfrågan i fokus. En stor del av ungdomarna blir kvar på PUT-boenden trots att de är redo att flytta till ett eget stadigvarande boende. Arbetet med att finna lösningar på detta måste fortgå i samverkan med stadsdelsförvaltningarna och andra huvudmän.

Samarbetet inom ramen för Barnahus kommer att utvecklas under perioden. Verksamheten tar emot brottsutsatta barn i alla åldrar. Arbetet med barn som far illa kräver bred kompetens och samverkan för att kunna säkerställa ett bra bemötande och en hög kvalitet. Både barn och anhöriga ska kunna erbjudas krisstöd och behandling. Behovet av familjehem och jourhem kommer sannolikt att fortsätta att öka framöver. Rekrytering och utbildning av nya hem är prioriterat under perioden.

Förvaltningen ser ett fortsatt behov av särskilt riktade insatser mot målgruppen unga vuxna 18-25 år. I förebyggande syfte och för att undvika härbärgesplaceringar behöver unga vuxna

få samhällsinformation, råd i sociala frågor, stöd i kontakt med myndigheter samt stöd i att söka bostad på ett strukturerat sätt.

Personer med funktionsnedsättning

Stadsdelsförvaltningarnas andel av placeringarna på LSS-kollo i förhållande till länskommunernas andel ökar kontinuerligt. Stadsdelsförvaltningarna fattar beslut om fler placeringar än vad som finns anslaget i nämndens budget. Resurserna kan behöva förstärkas för att tillgodose efterfrågan av kolloverksamhet.

Förvaltningen fortsätter att utveckla LSS-kollo så att utbudet motsvarar behov och önskemål från målgrupperna.

Förvaltningen kan konstatera en vikande trend när det gäller efterfrågan på plats på ett av de korttidsboenden som drivs i egen regi. Emellertid finns i staden ett stort utbud av korttidshem inom ramen för LOV. Under planperioden görs en analys om efterfrågan och alternativa möjligheter för brukarna.

Personer i hemlöshet

Hemlöshet är en sammansatt problematik där många faktorer spelar in. Personer i hemlöshet behöver olika insatser beroende på om de är unga, gamla, har samtidigt missbruk och/eller neuropsykiatriska problem. Det behövs ett varierat utbud av stöd och insatser för att möta de skiftande behov som de kan ha, som olika former av boenden, boendestöd med mera.

Flera verksamheter möter allt fler klienter med socialpsykiatrisk problematik, en del även med missbruksproblem. Förvaltningen behöver utveckla och stärka samarbete dels inom den egna organisationen, dels med landstingets beroendevård, vuxenpsykiatri, primärvård, försäkringskassan och arbetsförmedlingen.

Många personer som har kontakt med förvaltningen har en komplex problematik och behöver hjälp med att samordna olika insatser för att bland annat ta sig vidare till olika boendeformer. Det gäller bland andra äldre över 65 år som bor på härbärke, ensamkommande flyktingungdomar, kvinnor och män med missbruksproblematik som av olika skäl inte kan få ett eget kontrakt, kvinnor och män i hemlöshet och unga vuxna 18-25 år. Handläggningstider för många inom gruppen äldre och personer med behov inom socialpsykiatri på Enheten för hemlösa ökar.

Parallellt med arbetet att medverka till ändamålsenligt boende till klienter behöver boendestödsinsatserna fortsätta att utökas och metoderna utvecklas. ”Bostad först” är ett vägval i arbetet med hemlösa som visat på goda resultat. Det är viktigt att socialtjänsten får fortsatt tillgång till tränings- och försökslägenheter.

Personer med missbruk

För målgruppen hemlösa och missbrukare erbjuder nämnden utredning av vårdbehov, behandling, boende med stödinsatser, akut- och korttidsboenden, omvårdnad och familjevård till i första hand stadsdelsförvaltningarnas klienter. Utveckling av kunskapsbaserade metoder fortsätter. Förvaltningen ska erbjuda insatser som bygger på bästa tillgängliga kunskap. Genom utvärdering och uppföljning följer förvaltningen om de metoder som används i arbetet leder till förändring/resultat för de personer verksamheterna arbetar med.

Andelen yngre kvinnor och män med alkohol- och cannabismissbruk söker i högre utsträckningen förvaltningens tjänster. För denna grupp fortsätter utvecklingen av kunskapsbaserade vård- och behandlingsinsatser som är anpassade till deras behov.

Personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och/eller personer med både psykiska problem och missbruksproblem har behov av insatser från flera av förvaltningens verksamheter. Samordning av resurser såväl internt i förvaltningen som i samarbete med psykiatri och beroendevård måste stärkas under perioden.

2.3 Nämnd och övergripande administration

Trender och utveckling inom upphandlingsområdet

Antal ramavtal och avtal inom valfrihetssystemet har fortsatt att öka i omfattning och komplexitet. Denna ökning ställer ökade krav på resurser för uppföljning och utveckling av metoder för uppföljning. I nuläget är ansvaret för uppföljningarna tydligt fördelat mellan socialnämnden och stadsdelsnämnderna. Socialnämnden fortsätter sitt arbete med att stärka och förtydliga uppföljningen av avtal och kommer att följa frågan vidare under perioden för att möta utvecklingen av marknaden.

Socialnämnden har i samarbete med arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att utreda huruvida staden kan främja utvecklingen av sociala företag. Förvaltningen bevakar parallellt utvecklingen nationellt och internationellt. Utredningen pågår under år 2014.

Socialnämnden upphandlar familjerådgivning enligt lag om valfrihetssystem (LOV). Detta innebär att personer som bor och är folkbokförda inom Stockholms stad kan välja mellan verksamheter som socialnämnden har godkänt och är med i valfrihetssystemet. I insatsen familjerådgivning ingår förutom familjerådgivningssamtal även samarbetsamtal gällande det gemensamma föräldraskapet efter en separation. Dessa samarbetsamtal är avgiftsfria för den enskilde.

Efterfrågan på familjerådgivning har fortsatt att öka. Vid en jämförelse med år 2012 har antalet ärenden under 2013 ökat med 15 procent och antalet samtal har ökat med 10 procent. Den ökade efterfrågan kan ha flera orsaker bland annat den växande staden. Vidare har antalet utförare ökat från 10 till 17 de senaste åren. Fler utförare och ökad närhet till familjerådgivning verkar också påverka efterfrågan på rådgivning.

Mobilt arbete

Under de kommande åren fortsätter förvaltningen utvecklingen mot allt mer mobila arbetslösningar. En modern arbetsgivare måste gynna ett mobilare arbetssätt, då det banar väg för ett flexiblere arbetsliv och bättre möjligheter för medarbetare att kombinera karriär och familj. It-lösningar behöver också utvecklas för att tillgodose de krav som ställs från stockholmarna på tillgång till digital information och digitala tjänster.

Hälsa

Förvaltningen fortsätter arbetet med att sänka sjukfrånvaron till den nivå som kommunfullmäktige har angett. Sjukfrånvaron fortsätter att regelbundet följas upp och lämpliga åtgärder vidtas. Fokus kommer att läggas på att sänka både den korta och långa sjukfrånvaron och framförallt uppmärksamma tidiga signaler på ohälsa. Att utveckla det hälsofrämjande ledarskapet samt att fortsätta förbättra arbetsmiljön är andra viktiga områden för att skapa hälsosamma arbetsplatser. Hälsosamma arbetsplatser förutsätter en aktiv samverkan och en bra dialog mellan chef, medarbetare och skyddsombud. Det är viktigt att medarbetarnas delaktighet och inflytande tas tillvara, vilket förväntas bidra till en god hälsa.

Ledarskap och medarbetarskap

Nämnden fortsätter att utveckla ett tydligt chefs- och ledarskap i organisationen. Ledarskapet ska inspirera till lärande, utveckling och förändring samt bidra till att skapa förutsättningar till att både utveckla och attrahera nya medarbetare.

Ett kommunikativt- och coachande ledarskap utgör grunden för att nämndens verksamheter når förväntade mål och resultat. Chefernas förmåga att använda kommunikation som ett verktyg för ledning och styrning är av central vikt. Vidare är det viktigt att cheferna har ett coachande förhållningssätt i relationen till sina medarbetare.

Ett utvecklat ledarskap förutsätter samtidigt ett aktivt medarbetarskap där medarbetarna vet vad som förväntas av dem i sina respektive uppdrag och vilket ansvar som följer med att vara medarbetare inom nämndens verksamheter. Medarbetarenkäten är ett viktigt verktyg för att utveckla verksamheten och ledar/medarbetarskapet.

Kompetens- och ledarförsörjning

För att förvaltningen ska uppnå målet om att vara en attraktiv arbetsgivare med spännande och utmanande arbeten är det viktigt att fortsätta det strategiska arbetet med att skapa förutsättningar att både utveckla och behålla medarbetare och samtidigt attrahera nya medarbetare.

Behovet av introduktions- och basutbildningar för nyanställda socialsekreterare är stort, och nämnden kommer under perioden att arbeta för att vidareutveckla sådana utbildningar

En stor del av förvaltningens medarbetare har lång yrkeserfarenhet och medelåldern är hög. Cirka 13 procent når pensionsåldern 65 år under 2015-2017, till exempel förväntas cirka 10 procent av socialsekreterarna, cirka 11 procent av behandlingsassistenterna och 14 procent av cheferna med budget- och personalansvar uppnå pensionsålder under planperioden.

Förvaltningen bedömer att kunna klara de rekryteringar som behöver göras under planperioden, på grund av de medarbetare som uppnår pensionsåldern, utan större problem. Det är emellertid viktigt att nämnden fortlöpande prioriterar arbetet med att säkerställa rätt kompetens och kompetensutveckling.

Förvaltningen fortsätter att utveckla formerna för en kvalitetssäkrad rekryteringsprocess där noggranna kravprofiler utgör en viktig grund. Medarbetare som bedöms lämpliga som framtida ledare ska uppmärksammas och uppmuntras att söka lediga arbeten som chefer.

Medarbetarnas kompetens är av avgörande betydelse för att verksamheterna ska uppnå sina mål med medborgarna i fokus. Arbetssätten måste ständigt anpassas för att möta de behov av förändringar som uppstår i verksamheterna. Medarbetarsamtalen och de individuella utvecklingsplanerna utgör ett viktigt verktyg för att säkerställa det.

Kompetensutveckling består av både informellt lärande genom det dagliga arbetet och planerade kompetensutvecklingsinsatser. De individuella utvecklingsplaner som årligen upprättas beaktar båda dessa perspektiv.

Omställning

Stadens tillämpningsanvisningar för hantering av övertalighet vid viktigare förändringar av verksamhet innebär tydligare krav på ett mer strategiskt och effektivt förvaltningslokalt arbete. Det gäller dels i form av långsiktiga strategier för personalplanering och bemanning som möjliggör förflyttningar inom nämndens ansvarsområde och dels i tydliga kompetensutvecklingsplaner.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

3.1 Drift

Nämndens underlag till budget för 2015-2017 är baserad på kommunfullmäktiges budget för 2014. Beräkningarna utgår från prisnivån 2014 och finns redovisade i bilaga.

En stor del av verksamheten är beroende på stadsdelsnämndernas och andra kunders efterfrågan på de tjänster som nämnden utför. Detta ställer stora krav på att snabbt kunna

anpassa sig till rådande förutsättningar och anpassa organisationen så att den har en stor flexibilitet gentemot kundernas efterfrågan.

Under planeringsperioden beräknas löneökningarna uppgå till 30 mnkr och hyreshöjningarna till 6 mnkr. Strategiska satsningar och utvecklingstendenser redovisas tidigare i detta dokument. Utöver detta vill nämndens särskilt lyfta fram följande.

Under 2015 kommer nämndens förvaltningskontor att flyttas till nya lokaler i Farsta centrum vilket beräknas ge en årlig besparing på ca 1 mnkr.

Under de senaste åren har en markant ökning skett av antalet personer från andra EU-länder och tredjelandsmedborgare som vistas i Stockholm utan försörjning och boende. Detta kräver ett ökat behov av insatser från stadens socialtjänst i olika former. Det gäller bland annat insatser i form av uppsökande verksamhet samt insatser från ideella föreningar som får bidrag från socialnämnden.

Sedan 2011 driver Stadsmissionen i samarbete med Arbetsförmedlingen, Stockholms stad, Frälsningsarmén och Europeiska socialfonden projektet Crossroads, en råd- och stödverksamhet för människor från andra EU-länder som lever i fattigdom eller hemlöshet i Stockholm. För närvarande råder oklarhet om hur den framtida finansieringen ska ske. Nämnden ser det som viktigt att verksamheten fortsätter och anser det angeläget att det under planeringsperioden arbetas fram en hållbar lösning för drift av verksamheten.

Kostnaderna för försörjningsstöd och vårdinsatser vid Enheten för hemlösa har under de senaste åren ökat. De klienter som enheten arbetar med står i de flesta fall långt ifrån arbetsmarknaden och den reguljära bostadsmarknaden. En påtaglig ökning under senare år är antalet klienter med neuropsykiatriska diagnoser vilket kräver mer komplexa och långvariga insatser. En viktig åtgärd för att minska kostnadsutvecklingen och förbättra rehabiliterande insatser är att öka antalet försökslägenheter. Enheten för hemlösa har ett konstant behov av 50 – 75 försökslägenheter per år för att bättre kunna arbeta med klienternas möjlighet att klara stadigvarande boende och därmed bryta kostsamma boendeplaceringar.

Under de senaste åren har efterfrågan på familjerådgivning ökat konstant. En växande stad i kombination med föräldrars ökade benägenhet att söka stöd vid familjeproblem kommer sannolikt att innebära en fortsatt ökning av antalet samtal och därmed ökade kostnader för nämnden de kommande åren. Kostnaden för samtalen under 2013 har ökat med ca 1,2 miljoner kronor (10,5 procent) jämfört med 2012. Socialförvaltningen bedömer att kostnaderna för familjerådgivning fortsättningsvis kommer att öka.

Nämnden har under 2013 och 2014 haft 10 mnkr årligen för pilotprojekt inom samverkan skola och socialtjänst. Under vårterminen 2013 planerades och förankrades projektets utformning och rekrytering av personal påbörjades. Pilotprojekten startade därför först höstterminen 2013 vilket innebar att endast 5 av 10 mnkr förbrukades 2013. Nämnden ser det som viktigt att projekten ges möjlighet att löpa hela läsåret 2014/2015 vilket innebär en kostnad 2015 på 5 mnkr

Den generella föräldrastödsutbildning som erbjudits alla föräldrar i staden sedan 2012 har varit mycket efterfrågad och uppskattad. I takt med att den kö som finns till de generella utbildningarna minskar ser nämnden möjligheten att utveckla nya former för föräldrastödet inom ramen för till exempel Framtid Stockholm med insatser för familjer i gränslandet till socialtjänstens ordinarie insatser.

3.2 Investeringar

Nämnden har under 2014 ett investeringsutrymme på 1,7 mnkr. Under 2015 kommer nämndens förvaltningskontor att flytta till nya lokaler i Farsta centrum. I samband med detta kommer det att krävas investeringar i form av möbler och annan utrustning. Detta beräknas innebära ett ökat investeringbehov på totalt ca 8 mnkr för 2015. Därefter förväntas investeringsbehovet vara 1,7 mnkr årligen.

3.3 Betydande projekt som inte är investeringar

Nämnden har inga projekt överstigande 50 mnkr.

Bilagor

1. Förvaltningens förslag till budget för 2015 med plan 2016 och 2017
2. Lokalförsörjningsplan